

запланованими, керівництво організації отримує можливість визначити, де організація домоглася успіхів, а де зазнала невдачі.

Таким чином, інтерес до управління в системі освіти не тільки не вичерпався, а навпаки: продовжують з'являтися нові навчально-методичні посібники про процес управління та його глобальне значення для педагогіки і суспільства.

Управлінська діяльність і управлінський контроль в умовах реформування навчально-виховного процесу повинні не сковувати творчої ініціативи педагогічних працівників, не носити бездумної примхи або самосуду, а визначатися науково вивіреними критеріями.

1. Беляцкий Н. П. Управление персоналом: Учебное пособие / Н. П. Беляцкий. – М.: Книжный дом, 2008. – 367 с.
2. Коваленко О. Е. Менеджмент освіти: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. інженерно-педагогічних спец. / О. Е. Коваленко. – Харків : Контраст, 2008. – 68 с.
3. Назмутдинов В. Я. Управленческая деятельность и менеджмент в системе образования личности / В. Я. Назмутдинов, И. Ф. Яруллин. – Казань: ТРИ «Школа», 2013. – 360 с.
4. Підготовка керівника середнього закладу освіти: Навчальний посібник / За ред. Л. І. Даниленко. – К.: Міленіум, 2004. – 272 с.

***Summary.** The methods of administrative activity as a system of methods and techniques of influence of the head of an institution on the object of management for achievement of the set goals and tasks are analyzed. The approach is based on the unification of all the main functions that are suitable for all educational organizations and consists of interrelated functions of planning, organization of activities, motivation and control. These management functions, interconnected by communication processes and decision-making, are the management cycle.*

***Key words:** managerial activity, managerial control, education system, manager.*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Ж. Кожухар

*к. пед. н., ст. викладач кафедри математики,
інформатики та інформаційної діяльності
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

***Анотація.** У статті розглядаються особливості використання Інтернет-технологій в самостійній роботі студентів напряму підготовки «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» в умовах нової освітньої парадигми. Наведені приклади завдань із застосуванням Інтернет-технологій при формуванні професійних компетенцій, необхідних для здійснення документно-інформаційних комунікацій в умовах інформаційного суспільства.*

***Ключові слова:** самостійна робота, інформаційна діяльність*

Сьогодні одним з принципово важливих завдань організації освітнього процесу є підвищення ефективності самостійної роботи майбутніх фахівців. Це пов'язане з тим, що саме самостійна робота студентів є засобом активізації їхнього особистісного зростання, забезпечення можливості індивідуального розвитку окремих якостей у вільний час, інтенсифікації інтелектуально-креативного фонду [1, с. 4-5]. В умовах кредитно-модульної системи навчання, саме самостійна робота виступає основним джерелом отримання знань і формування компетентісного профілю майбутнього фахівця.

Ми дотримаємось позиції науковців [1, с. 4-5], що самостійна робота є одним з принципово важливих напрямів професійної підготовки майбутніх фахівців, оскільки вона дозволяє забезпечити постійне самозростання та самовдосконалення особистості. Саме самостійна робота (виходячи з того, що вона є самокерованою, виконується без сторонньої

допомоги) активізує аналітичне, критичне мислення, креативний потенціал особистості, дозволяє зацікавити студента науково-пізнавальною діяльністю та задіяти його інноваційно-творчі можливості, мобілізувати дослідницьку позицію.

Існує положення (М. Скаткін), відповідно до якого активність навчально-пізнавальної діяльності може бути забезпечена лише за вимог активізації мислення, уваги, пам'яті. Пізнавальна самостійність та творчий підхід мають принципове значення для збудження і підвищення інтелектуальної активності студентів.

Потенціал самостійної роботи в оволодінні фаховими компетентностями полягає в такому:

- забезпечення можливості індивідуально спрямованого планування розвитку окремих якостей у вільний час, що відповідає магістральним орієнтирам особистості;
- створення єдиної для окремого студента цільової парадигми його самозростання як професіонала;
- можливість деталізації цієї парадигми на окремі роки, місяці й дні, що дозволяє реалізувати її кожний крок та цілісну стратегію;
- інтенсифікація інтелектуально-креативного фонду якостей студента завдяки диференціації педагогічних підходів;
- мобілізація мотивів майбутніх фахівців через осмислення свобододоцільності самостійної роботи.

Одним із засобів організації самостійної роботи в контексті компетентнісної парадигми освіти є застосування Інтернет-технологій в процесі організації самостійної роботи студентів. Освітні Інтернет-ресурси містять в собі значні можливості для активації пізнавальної діяльності студентів, формування їх інформаційної культури, навичок дослідницької та аналітичної діяльності, а також умінь самостійно приймати рішення. Найважливішим фактором, що обумовлює ефективність використання Інтернет-ресурсів для організації самостійної роботи, є значна привабливість віртуального освітнього середовища для студентів.

Слід зазначити, що необхідними умовами використання Інтернет-ресурсів для організації самостійної роботи студентів є рівень усвідомлення викладачами важливості і необхідності використання Інтернет-технологій, ступінь сформованості інформаційної культури викладача і студентів, а також створення порталів підтримки самостійної роботи студентів.

Особливість підготовки фахівців напряму «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» полягає формуванні компетенцій, пов'язаних з інформаційними технологіями, оскільки сучасна робота документознавців заснована на використанні інформаційних технологій в професійній діяльності.

На нашу думку, використання Інтернет-технологій в самостійній роботі студентів забезпечує сформована інформаційна культура особистості, як необхідний фактор соціалізації в інформаційному суспільстві. Формування інформаційної культури дозволяє оптимізувати процес самостійного засвоєння майбутніми фахівцями-документознавцями системи знань, норм і цінностей, що забезпечує утворення нового типу світогляду – інформаційного, а також дозволяє в майбутньому компетентнісно виконувати свої професійні обов'язки.

Дослідники інформаційної культури (Я Галета, Е. Данильчук, М. Жалдак, Н. Морзе, А. Столяревська, І. Смірнова) стверджують, що цей феномен слід розглядати як складову загальної культури особистості, яка зорієнтована на інформаційне забезпечення людської діяльності та представлена сукупністю знань про основні методи отримання, кодування, переробки та майстерного використання інформації на практиці. Цей вид культури особистості передбачає розвинену інформаційну рефлексію, творчість у соціально-інформаційній активності, наявність гуманістично орієнтованої ціннісно-сенсової сфери.

Ю. Палеха наголошує на тому, що інформаційна культура є продуктом різноманітних творчих здібностей, які виявляються у *знанні* особливостей інформаційних потоків у своїй професійній галузі та проведенні їх моніторингу; в *умінні* працювати з різними інформаційними ресурсами (виданнями, архівними та електронними документами тощо), правовою та іншою офіційною інформацією; в *здатності* використовувати в своїй діяльності новітні інформаційні технології, базовими складовими яких є чисельні програмні продукти; знаходити необхідну інформацію у різних інформаційних системах (бібліотеках, архівах, мережі Інтернет), вміти її ефективно використовувати; у володінні основами аналітичного опрацювання документної інформації тощо.

Отже, процес формування інформаційної культури майбутнього документознавця забезпечується втому числі і за допомогою організації самостійної роботи з використанням Інтернет-технологій.

Дослідниця Г. Малик, вивчаючи професійні стандарти й компетентнісні профілі з документознавства, розроблені професійними організаціями США, Канади та Європи, здійснивши порівняльну характеристику професійних стандартів західних країн [8], окреслює систему, яка містить чотирнадцять складових професійної компетентності документознавця. Спираючись на це дослідження, можна зазначити, що саме використання Інтернет-технологій забезпечує формування складових інформаційної компетентності, яка, безумовно, є вагомою частиною професійної компетентності. Так, автор виокремлює наступні напрями діяльності звикористанням Інтернет-технологій:

1. Інформаційний пошук: розуміння, дослідження і визначення шляхів найефективнішого пошуку текстової, графічної, аудіо- та відеоінформації в галузевих матеріалах, пошук інформації, необхідної для задоволення інформаційних потреб осіб, суспільних груп, організацій і комерційних структур.

2. Створення знань: систематичне збирання та аналіз даних, збагачення теорії інформації та її практичне застосування в наданні інформаційних послуг; готовність підвищувати професійну культуру завдяки якісному здійсненню дослідної роботи та впровадженню кращих зразків інформаційної діяльності.

5. Проектування інформаційних продуктів, ресурсів і послуг: утворення семантичних мереж завдяки інтегруванню інформаційних джерел; розроблення інформаційних продуктів на основі аналітико-синтетичного перероблення інформації: інформаційних добірок, дайджестів, показчиків, путівників, оглядів, каталогів.

6. Комп'ютерні технології: розроблення та використання інформаційних систем, документальних систем, баз даних, сайтів, електронних ресурсів і послуг.

Відповідно до Проекту стандарту першого рівня вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» розробленим Пелещишиним А. М., Бачинською Н. А., Гавриленко В. В., Гомотюком О. Є., Палехою Ю. І., Пасічником М. С., Соляником А. А. передбачає сформовані *загальні* та *фахові* компетентності, які базуються на використанні Інтернет-технологій в професійній діяльності, а саме: здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; здатність забезпечувати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах, здатність створювати, наповнювати та забезпечувати функціонування веб-сайтів та веб-спільнот у мережі Інтернет, здатність опанувати технології електронного урядування та електронного документообігу тощо.

На думку А. Ліпінської [6] використання Інтернет-технологій та виконання різноманітних видів діяльності на їх основі формують у майбутніх фахівців з інформаційної бібліотечної та архівної справи необхідний рівень практичних умінь і навичок які є основопологаючими при здійсненні інформаційно-аналітичної діяльності, пошуку та опрацюванні даних, при роботі з документно-інформаційними потоками і масивам. Так, автором запропоновані напрями використання Інтернет-ресурсів в документознавстві, до

яких належить використання електронних словників та системи автоматичного перекладу, системи управління електронним документообігом, базами даних, мережеві технології тощо.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра з інформаційної бібліотечної та архівної справи сферою діяльності майбутніх документознавців є: окреслення інформаційної потреби; пошук інформації, ефективна робота з нею у всіх її формах, в тому числі електронній; розробка, впровадження та забезпечення функціонування єдиного в організації технологічного процесу документування; робота з документною інформацією на основі використання сучасних автоматизованих технологій (складання, опрацювання й оформлення документів, реєстрація, облік руху, контроль виконання, довідково-інформаційна робота, зберігання); проектування, експлуатація і вдосконалення новітніх інформаційних технологій, що будуються на застосуванні комп'ютерної техніки; проектування й актуалізації баз і банків даних; удосконалення документної комунікації; підвищення результативності управлінської діяльності через підвищення ефективності керування документаційними процесами; одержання, використання, поширення і зберігання соціально важливої документованої інформації для досягнення мети інформаційних відносин тощо. Отже, використання Інтернет-технологій в самостійній діяльності є важливим підґрунтям для формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх документознавців в умовах інформаційного суспільства.

Важливим аспектом майбутньої діяльності документознавців є використання інформаційного моніторингу в процесі професійної діяльності. Кириленко О. Г. [3] зазначає, що моніторинг як технологія безупинного спостереження за об'єктами інформаційного середовища з метою їхньої оцінки, аналізу і з'ясування можливості спрямованого впливу на подальше функціонування в даний час доволі широко застосовується різними документно-комунікаційними установами. Впровадження різних форм інформаційного моніторингу контенту веб-ресурсів мережі Інтернет в самостійну діяльність дозволяє не тільки вивчати інформаційний контент мережі Інтернет, виконувати завдання інформаційного забезпечення навчальної, наукової діяльності, але і здійснювати концептуальні узагальнення, що розвивають сучасну теорію документознавства, формувати професійні компетенції, відповідно до освітніх стандартів.

Так, використання Інтернет-технологій в процесі самостійної діяльності передбачає використання таких напрямів: «прямий інформаційний моніторинг», який може бути реалізований через систематичний збір даних фахових публікацій, електронних каталогів бібліотек, персональних профілів та веб-сторінок вчених, документних ресурсів, баз даних, користування інформаційно-пошуковими й інформаційно-довідковими системами з метою оперативної їх діагностики та оцінки. Студентам пропонуються завдання типу: складання бібліографічного списку, «інформаційний моніторинг» бібліотечних ресурсів, написання реферату-обзору. Результатом упровадження цих завдань є активізація прагнень майбутніх фахівців до професійного розвитку і саморозвитку.

Крім того, організація самостійної роботи студентів із застосуванням Інтернет-технологій можлива за такими напрямками:

- представлення результатів своєї діяльності, використовуються публікації в блогах, Інтернет-сторінках з метою само презентації власних досягнень;
- використання студентами Інтернет-ресурсів при вивченні професійних дисциплін: онлайн-конструкторів, сервісів календарного планування, спільної роботи з документами для строго обмеженого кола користувачів, сервісу для організації Інтернет-тестування та анкетування тощо.
- використання Інтернет-технологій для забезпечення електронної комунікації що дозволяє встановити зв'язок між викладачем і студентом незалежно від їх фізичного розташування;
- дистанційне навчання в системі Moodle – модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища.

Як засіб спілкування, блоги надають змогу студентів досліджувати та асимілювати нові ідеї, усвідомлювати щось самому, перш ніж пояснювати це комусь іншому. В процесі самостійного заповнення блогу контентом, студенти відштовхуються від власного досвіду, забезпечують документування навчального процесу та збору інформації для самоаналізу що допомагає виробити звичку «занурюватися» в процес навчання.

Ведення професійного блогу – найприродніший спосіб «підписати» себе на неперервну самоосвіту. Дане веб-середовище сприяє формуванню й розвитку в документознавців однієї із значущих комунікативних навичок – навички самопрезентації.

Отже, використання блогів дозволяє суттєво розширити потенційний простір самостійного освітнього інформаційного середовища при підготовці студентів напряму «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», сприяє розвитку навичок самоорганізації та самодисципліни, налагодження діалогічних відносин з усіма учасниками дискусії, умінню висловлювати власну думку і відстоювати свою позицію.

Важливим аспектом в організації самостійної роботи є використання хмарних технологій, через формування віртуального наукового простору, який покликаний поєднати існуючий досвід із новими інформаційними технологіями, що виражається в реалізації основних видів діяльності засобами ІТ-технологій, та напрями їх використання: комунікація, колаборація, кооперація [7, с. 17].

Щодо використання дистанційного навчання для організації самостійної роботи студентів, слід зазначити, що впровадження електронних освітніх ресурсів забезпечує безперервний доступ до навчального контенту та розробки електронних навчально-методичних комплексів: використанні дистанційних технологій, програмно-педагогічних засобів (електронних підручників), мультимедійних презентацій лекційного матеріалу, спеціалізованого програмного забезпечення для самоперевірки, контролю рівня знань та педагогічного моніторингу професійно значущих якостей майбутніх фахівців. На нашу думку, застосування вищезазначених засобів інформаційних технологій під час розробки електронних навчально-методичних комплексів дозволить підвищити якість професійної підготовки майбутніх фахівців документознавців та забезпечує формування інформаційно-комунікаційної компетентності.

Найбільш перспективною технологією дистанційного навчання сучасні вищі навчальні заклади вважають технологію, засновану на контактах через Інтернет. До її переваг відносять високу швидкість комунікацій, відсутність обмежень у просторі і часі для спілкування, можливість лінійної та нелінійної форм представлення навчального матеріалу [2, с. 82].

В процесі побудови дистанційного курсу необхідно врахувати основні функції, які повинні виконувати дистанційні курси, а саме: забезпечення студентів начально-методичними матеріалами; формування й ведення каталогу інформаційних ресурсів; проведення самоконтролю рівня знань; проведення тестування (етапного, оперативного й підсумкового); ідентифікація користувачів й їхня структуризація за категоріями; забезпечення інтерактивного зв'язку того, кого навчають, з викладачами; забезпечення кожної категорії користувачів можливостями для реалізації їхніх завдань; подання максимально повної інформації про порядок навчання.

У процесі реалізації дистанційного навчання акцентується увага саме на необхідності й можливості самостійної роботи з матеріалами, оскільки у цьому випадку легко розв'язується ряд педагогічних проблем: доступ до матеріалів сприяє розширенню їхніх можливостей у вивченні дисципліни (особистий календар-розклад, власний сайт студента, можливість листування, спілкування зі своєю віртуальною групою); матеріалами можуть користуватися студенти, які пропустили заняття через поважні причини; великий обсяг пропонованої інформації може бути використаний для підвищення рівня знань тих, хто прагне до кращих результатів тощо.

Вважаємо, що запропоновані напрями самостійної роботи з використанням Інтернет-технологій забезпечують розвиток умінь, необхідних у майбутній професійній діяльності документознавців. Результатом організації самостійної роботи засобами Інтернет технологій є формування умінь узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням і використанням; застосування новітніх інформаційних технологій для вдосконалення технологій опрацювання інформації, формування та використання електронних інформаційних ресурсів та сервісів, спілкування (електрона комунікація), застосовувати різноманітні електронні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному рівні.

1. Данилова Г. С. Акмеологія: сутність, становлення, практичне втілення / Г. С. Данилова // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 1 (61). – С. 91-98.
2. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс / за редакцією В. М. Кухаренка // Дистанционное образование. – Харків : НТУ «ХПІ». – 2015. – Ж-л «». – №2. – 2015. – С. 77-89.
3. Кириленко О. Г. Прикладні аспекти використання інформаційного моніторингу в системі підготовки документознавців / О. Г. Кириленко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2. – С. 65-68.
4. Князян М. О. Система формування самостійно-дослідницької діяльності майбутніх учителів іноземних мов у процесі ступеневої підготовки: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 / М. О. Князян – Ізмаїл, 2007. – 445 с.
5. Кремень В. Ціннісний вимір буття людини в синергія комунікації / В. Г. Кремень // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Випуск 50 / редкол. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2018. – С. 6-13.
6. Ліпінська А. В. Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці майбутніх документознавців / А. В. Ліпінська, О. В. Струтинська // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 3. – С. 151-162.
7. Ляхоцький В. П. Методика використання хмарних обчислень для ефективної організації наукової роботи / В. П. Ляхоцький, Л. Л. Ляхоцька // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2016. – № 4. – С. 11-17.
8. Малик Г. Д. Професійні стандарти й компетентнісні профілі з документознавства та інформаційної діяльності: досвід західних країн / Г. Д. Малик // Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 9. – С. 47-52.

***Summary.** The given article highlights the peculiarities of usage of Internet technologies in individual work of the students pursuing a degree in the field of study «Information, librarianship and archiving» under the conditions of modern educational paradigm. The author gives examples of tasks with implementation of Internet technologies for the formation of professional competences that are necessary to perform documentary-information communications under the conditions of information-oriented society.*

***Key words:** individual work, information activity*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Д. Коробер

*магістрантка факультету управління, адміністрування
та інформаційної діяльності
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – доц. Федорова О.В.*

***Анотація.** Стаття присвячена вивченню специфічних особливостей модульного навчання та особливостей його застосування на уроках технологій в загальноосвітніх школах. Розведено дефініції понять модуль, модульний блок і системно-модульна технологія.*